

Možnosti poznání velkomoravských vlivů na počátky státu Přemyslovců

(Na základě archeologických výzkumů na Pražském hradě a v Uherském Hradišti)

Abstrakt

V práci je zpracováno středohradištní období ze čtyř výzkumů na Pražském hradě a čtyř výzkumů v Uherském Hradišti. V Tereziánském ústavu šlechticů byl zkoumán úsek jižního opevnění Pražského hradu. Byly odkryty tři vrstvy dřevěného roštu v hlinitém náspu od hrany základového vkopu ve svahu po tyl čelní kamenné zdi. Hradební násep byl členěn kamennými příčkami do komor. Ve Středním křídle Pražského hradu byly objeveny dvě fáze příčného opevnění hradu, starší příkop překrytý mladší hradbou dřevohlinité roštové konstrukce s čelní zdi z kamenů nasucho kladených a vnějším příkopem. Nejstarším projevem lidské činnosti jsou kůlové jamky zahloubené do podloží. V Informačním středisku bylo zjištěno podrobnější členění časového úseku prvních desetiletí Pražského hradu: kůlové jamky tvořící řadu – starší příkop – jeho částečné zasypaní a velké kůlové jámy ve vzdálenosti 4 m od jeho vnější hrany – požár a stavba opevnění s dřevohlinitou konstrukcí a vnějším příkopem – čelní kamenná zeď, do základové řady vsazen kámen s rytinou. V místnosti bývalé Lakovny v suterénu Císařských koníren byly v tylu hradby odkryty základové trámy a podlahy dřevěného srubu, který byl obnovován na stejném místě po dobu více než 100 let. Na Otakarově ulici v Uherském Hradišti byl zachycen okraj ostrova, na němž bylo ve starším horizontu koryto zaniklého vedlejšího ramene Moravy postupně zaplňované odpady z ostrovního sídliště. Koryto bylo zarovnáno povodňovou naplaveninou. V mladším horizontu byla plocha součástí sídliště, jehož objekty však nalézáme rozrušené činností osadníků pozdějšího středověkého města. Nejdůležitějším nálezem je olověný litý křížek s rytinou Ukřižovaného. Na Mariánském náměstí v Uherském Hradišti byly odkrývány sídlištní jámy s doklady řemeslných činností, zpracování kostí, rohů a parohů, kovářství a kovolitectví. Nález tří bronzových ostruh a dvou opaskových kování z okruhu avarských litých bronzů datuje počátky osídlení ke konci 8. stol. Při výzkumu staveniště INPOST na Hradební ulici byl kromě středohradištních vrstev a objektů objeven bronzový litý křížek s oboustranným plastickým vyobrazením Krista a Bohorodičky, na staveništi domu na ulici Havlíčkova 16 byl dokumentován třetí pohřeb na území Uherského Hradiště. Možné doklady přímých velkomoravských vlivů kromě známých příkladů honosných šperků se objevily ve složení skla některých typů korálků, které ovšem bude nutno zkoumat na větším počtu předmětů. Dalším nadějným směrem jsou analýzy malt a omítek, které v současné době probíhají.

